

ZARZĄDZENIE MINISTRA KULTURY I SZTUKI

z dnia 16 marca 1965 r.

w sprawie międzybibliotecznej wymiany druków zbędnych.

Na podstawie art. 3 i art. 12 ust. 3 dekretu z dnia 17 kwietnia 1940 r. o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi (Dz. U. Nr 26, poz. 163) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Biblioteka Narodowa, Biblioteka Śląska, państwowe biblioteki uniwersyteckie, Biblioteka Polskiej Akademii Nauk — Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Biblioteka Kerenicka Polskiej Akademii Nauk, Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku, Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, Centralna Biblioteka Rolnicza, Główna Biblioteka Lekarska, Centralna Biblioteka Wojskowa, Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy, Miejska Biblioteka Publiczna im. L. Waryńskiego w Łodzi, Książnica Miejska im. M. Kopernika w Toruniu, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie, Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Raczyńskiego w Poznaniu obowiązane są uczestniczyć w ogólnokrajowej międzybibliotecznej wymianie druków zbędnych.

2. Inne biblioteki państwowe, posiadające druki zbędne i gromadzące księgozbiory naukowe, mogą wystąpić do Biblioteki Narodowej drogą służbową, przez jednostkę, której organizacyjnie podlegają, z wnioskiem o włączenie ich do ogólnopolskiej międzybibliotecznej wymiany druków zbędnych.

§ 2. Drukami zbędnymi w rozumieniu zarządzenia są druki i zwarte i ciągłe:

- 1) nieprzydatne dla biblioteki ze względu na nadmierną liczbę egzemplarzy w stosunku do aktualnych i przewidywanych potrzeb użytkowników,
- 2) nie odpowiadające treściowo zakresowi zbiorów biblioteki i potrzebom jej użytkowników.

§ 3. Zarządzenie nie dotyczy:

- 1) wydanych po 9 maja 1945 r. druków z dziedziny literatury pięknej, popularnonaukowej oraz podręczników na poziomie szkoły podstawowej i średniej,
- 2) wydawnictw własnych bibliotek lub instytucji, w których skład biblioteki wchodzi,
- 3) wszystkich druków w okresie 5 lat od ich wydania,
- 4) egzemplarzy druków zużytych lub uszkodzonych w stopniu kwalifikującym je do oddania na makulaturę.

§ 4. Biblioteki wymienione w § 1 obowiązane są:

- 1) informować Bibliotekę Narodową w Warszawie o posiadanych zasobach druków zbędnych, objętych zarządzeniem, posyłając skrócone opisy poszczególnych egzemplarzy na kartach katalogowych, w miarę ich opracowania, lecz nie częściej niż raz na miesiąc,
- 2) rezerwować druki oferowane do wymiany do czasu otrzymania zapotrzebowania, lecz nie dłużej niż przez 6 miesięcy od wysłania do Biblioteki Narodowej karty, o której mowa w pkt 1,
- 3) w miarę potrzeby zgłaszać do Biblioteki Narodowej zapotrzebowanie na druki wymienione w spisach nadsyłanych przez Bibliotekę Narodową zgodnie z § 5 ust. 1 w terminie 30 dni od otrzymania spisu,
- 4) przekazywać nieodpłatnie druki wymienione w pkt 3 bibliotekom wskazanym przez Bibliotekę Narodową. Koszty przesyłki pokrywa biblioteka przesyłająca druk.

§ 5. 1. Biblioteka Narodowa sporządza i rozsyła do bibliotek uczestniczących w międzybibliotecznej wymianie spisy druków zbędnych, oferowanych do wymiany, zbiera zapotrzebowania bibliotek wymienione w § 4 pkt 3 i kieruje je do właściwych bibliotek.

2. W razie otrzymania dwu lub więcej zgłoszeń na jeden egzemplarz oferowany do wymiany Biblioteka Narodowa rozstrzyga, która biblioteka otrzyma egzemplarz.

3. Do czasu ustalenia ogólnokrajowego planu specjalizacji księgozbiorów naukowych określa się następująco orientacyjne zasady ustalania pierwszeństwa w przydziale druków w wypadkach przewidzianych w ust. 2.

- 1) polonica do XVIII wieku włącznie — Biblioteka Jagiellońska w Krakowie, a w dalszej kolejności Biblioteka Narodowa, Biblioteka Polskiej Akademii Nauk — Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie,
- 2) polonica z XIX i XX wieku — Biblioteka Narodowa,
- 3) druki regionalne, zarówno wykonane na terenie regionu, jak i dotyczące regionu — według przepisów § 2 rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 20 czerwca 1947 r. w sprawie bezpłatnego dostarczania druków dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji (Dz. U. z 1946 r. Nr 64, poz. 374 i z 1961 r. Nr 37, poz. 190),
- 4) inne druki — stosownie do zakresu gromadzenia zbiorów ubiegających się o nie bibliotek, z uwzględnieniem ich hierarchii w zaspokajaniu potrzeb działalności naukowej, badawczej i kształcenia na poziomie szkół wyższych.

§ 6. Tryb postępowania związany z krajową międzybiblioteczna wymianą druków zbędnych (forma i treść opisów, układ spisów druków oferowanych do wymiany, formularze korespondencji związanej z wymianą) określa instrukcja stanowiąca załącznik do zarządzenia.

§ 7. 1. Biblioteki mogą dokonywać bezpośredniej wymiany druków zbędnych na podstawie wzajemnego porozumienia.

2. Przed zgłaszaniem druków do wymiany zgodnie z ust. 1 powinny być uprzednio oferowane:

- 1) polonica do XVIII wieku — Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie,
- 2) polonica z XIX wieku — Bibliotece Narodowej.

§ 8. 1. Druki zbędne objęte przepisami zarządzenia mogą być przeznaczone do międzynarodowej wymiany bibliotecznej lub do wymiany z państwowymi księgarniami antykwarycznymi jedynie w wypadkach, gdy zgłoszono je do Biblioteki Narodowej w myśl § 4 pkt 1 i nie otrzymano zapotrzebowania w terminie określonym w § 4 pkt 2.

2. Przepis ust. 1 dotyczy wszystkich bibliotek w zakresie druków określonych w § 2.

§ 9. Zarządzenie nie narusza przepisów wydanych przez poszczególne organy administracji państwowej i Polską Akademię Nauk, dotyczących wymiany międzybibliotecznej druków pomiędzy bibliotekami znajdującymi się pod ich nadzorem. Przepis § 7 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 10. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Kultury i Sztuki: *L. Motyka*

Załącznik do zarządzenia Ministra
Kultury i Sztuki z dnia 16 marca
1965 r. (poz. 74).

INSTRUKCJA W SPRAWIE OGÓLNOKRAJOWEJ MIĘDZYBIBLIOTECZNEJ WYMIANY DRUKÓW ZBĘDNYCH

1. Biblioteki wymienione w § 1 ust. 1 zarządzenia przesyłają do Biblioteki Narodowej w Warszawie, ul. Hankiewicza 1, Zakład Uzupełniania Zbiorów, do dnia 10 pierwszego miesiąca każdego kwartału opisy 100 druków zbędnych oferowanych do wymiany.

2. Liczbę kart nadsyłanych do wymiany przez biblioteki wymienione w § 1 ust. 2 zarządzenia ustala w porozumieniu z nimi Biblioteka Narodowa.

3. Inne biblioteki, które zamierzają przeznaczyć do wymiany międzynarodowej lub do wymiany z państwowymi księgarniami antykwarycznymi druki zbędne (§ 8 ust. 2 zarządzenia), przesyłają ich opisy do Biblioteki Narodowej w terminach dowolnych.

4. Opisy należy sporządzić na kartach formatu międzynarodowego, uwzględniając następujące elementy:

- 1) dla druków zwartych — autor, tytuł, miejsce i rok wydania, nakładca, liczba tomów, liczba stron,
- 2) dla czasopism — tytuł, miejsce wydania, rocznik i rok, włączenie posiadanych lub brakujących części roczników niekompletnych, z dokładnym oznaczeniem w każdym z tych wypadków: ma lub brak, a także komplet, w zależności od stanu rocznika.

W prawym górnym rogu karty z opisem umieszcza się sy-

gnaturę dubletu, a na odwrocie karty nazwę (pieczęć) biblioteki.

5. Biblioteki mogą nadsyłać karty ze swej kartoteki druków zbędnych, jeżeli opisy i format odpowiadają wymaganiom określonym w ust. 4.

6. Biblioteka Narodowa wyłącza opisy pozycji, które chce włączyć do swych zbiorów, i przesyła je bibliotekom oferującym. Z pozostałych opisów sporządza i powiela alfabetyczny spis i rozsyła go do końca drugiego miesiąca każdego kwartału do bibliotek uczestniczących w wymianie.

7. Biblioteki zainteresowane poszczególnymi pozycjami zgłaszają w ciągu 30 dni zapotrzebowanie do Biblioteki Narodowej, Dział Druków Zbędnych i Zbiorów Zabezpieczonych w Bvtomiu, pl. Thaelmanna 2, bądź oddzielnym pismem z podaniem numeru kolejnego wykazu i numeru kolejnego pozycji, bądź też odnotowując zapotrzebowanie na otrzymanym spisie.

8. Biblioteka Narodowa oznacza na kartach z opisami dubletów nazwę biblioteki, której przydzielono książkę, i odsyła kartę do biblioteki oferującej.

9. Karty z opisami druków zbędnych, na które żadna z bibliotek nie zgłosiła zapotrzebowania, Biblioteka Narodowa stempluje i zwraca oferującym bibliotekom w drugim miesiącu następnego kwartału.